

Hierarchie právních norem

- 1) Ústava vs. Ústavní pořádek – Ústavodárce a ústavní většina většina 3/5 všech poslanců a přítomných senátorů
 - 2) Zákony
 - 3) Podzákoné právní předpisy
 - 4) Ostatní předpisy - Ostatní předpisy, výkladová stanoviska, technické normy atd. – nejsou právně závazné, ale mají svůj význam (například pro posouzení zda lékař jednal lege artis nebo ne – pokud nepostupoval podle doporučených guidelines)
- A) Mezinárodní smlouvy pokud k jejich ratifikaci dal souhlas parlament, jsou součástí právního řádu a mají Aplikační přednost před zákony (Úmluva o biomedicině)
- B) Evropské předpisy – přednost komunitárního práva i před ústavou

Platnost a účinnost + odložená účinnost

Právo soukromé vs. Právo veřejné

Právo soukromé se vyznačuje rovností stran, kdy žádná ze stran (byť by jednou ze stran byl stát) nemá nadřazené postavení. Zákony jsou brány jako jakýsi středový ideál vztahů mezi stranami, ale strany si smlouvou můžou svá práva a povinnosti upravit odlišně od zákona. To za předpokladu, že to není na úkor slabší smluvní strany (typicky nepodnikatel ve vztahu k podnikateli, nájemce ve vztahu k pronajímateli nebo zaměstnanec ve vztahu k zaměstnavateli). Typickými předpisy soukromého práva jsou občanský zákoník a zákoník práce. Platí, že co není zakázáno je povoleno.

Právo veřejné není flexibilní. Jednou ze stran je vždy stát, pro který platí, že může dělat jen to, co mu zákon umožňuje a který vystupuje z nadřazené pozice jako subjekt, který autoritativně určuje co se smí, nesmí nebo musí. Všichni ostatní se pak musí tomuto podřídít a nemouhou si určovat podmínky odlišné od zákona (například, že budu po dálnici jezdit vyšší rychlostí než 130 km/h). Typickými předpisy jsou trestní zákoník, přestupkový zákon, stavební zákona apod.

Hierarchie soudů

- 1) Okresní soudy a obvodní soudy a MS Brno
- 2) Krajské soudy (MS Praha) + Vrchní soud
- 3) Nejvyšší soud ČR a Nejvyšší správní soud ČR

Ústavní soud

Řádné opravné prostředky – stížnost a odvolání

Mimořádné opravné prostředky -dovolání, (SPZ a návrh na obnovu řízení plus žaloba pro zmatečnost)

ESLP – Štrasburk – Projednává porušení úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod – Ne EU ale Rada Evropy

- Musí být vyčerpány všechny vnitrostátní opravné prostředky i ÚS
- Zabývá se pouze stížnostmi proti státům

Právní profese

- 1) Soudci, VSÚ, Asistent soudce
- 2) Notáři
- 3) Exekutoři
- 4) Advokáti
- 5) Podnikoví a ostatní právníci

Druhy zákonné odpovědnosti

- 1) Trestní
- 2) Správní
- 3) Disciplinární
- 4) Občanskoprávní

3 složky:

- a) Porušení povinnosti
- b) vznik škoda a
- c) příčinná souvislost mezi porušením a vznikem

Všechny tyto tři složky musí být naplněny, aby bylo možné úspěšně uplatnit náhradu škody.

Odškodňování:

- a) Ztráta na výdělku při a po pracovní neschopnosti
- b) Bolestné
- c) Ztížená společenského uplatnění
- d) náklady spojené s péčí o zdraví

Civilní proces – vymáhání pohledávky

- 1) Předžalobní výzva
- 2) Elektronický platební rozkaz (15 dnů nemusí být odůvodněn)
- 3) Běžné řízení
- 4) Výzva soudu dle § 114b – rozsudek pro zmeškání
- 5) Bez omluvy se nedostaví na první jednání ve věci – rozsudek pro uznání
- 6) Mediátoři/soudní smír
- 7) Projednávání věci a dokazování
- 8) Rozsudek
- 9) Opravné prostředky

(Dohoda o splátkovém kalendáři – ztráta výhody splátek + NZ s doložkou)

Občanské právo

Ochrana osobnosti – je chráněna zákonem, a to zejména zdraví, život, důstojnost, čest a projevy osobní povahy (osobnostní integrita)

Je-li osobnost dotčena -> možnost domáhat se aby bylo od zásahu upuštěno a aby byl odstraněn následek

Možnost zásahu do integrity:

- se souhlasem dotčené osoby smí-li jej osoba udělit
- v případech stanovených zákonem (soudem nařízené léčení, stav nouze kdy souhlas nelze získat, nutná obrana, novinářská licence, umělecká licence)

Souhlas se zásahem do integrity:

- s vědomím o povaze zásahu a jeho možných následcích, jinak není platný
- souhlas zákonného zástupce je možné udělit jen je-li to k přímému prospěchu zastoupeného, v ostatních případech by bylo třeba svolení soudu
- zástupce hierarchicky manžel-rodíč-jiné osoby blízké
- nezletilý může udělit souhlas sám k věcem přiměřeným jeho vyspělosti

Svéprávnost

- Presumuje se svéprávnost
- O omezení rozhoduje jen soud (dle místa bydliště případně obvodu ústavu)
- Návrh může podat každý s právní subjektivitou
- Omezení svéprávnosti je možné pouze v zájmu posuzované osoby pokud nestačí méně omezující opatření
- Soud má povinnost posuzovaného vždy shlédnout pedtím, než vydá rozhodnutí
- Pokud soud omezí svéprávnost, určí osobě opatrovníka
- Opatrovník: respektuje se vůle a předchozí přání opatrovance, může jím být osoba určená v předběžném prohlášení!!, osoba blízká, jiná vhodná osoba třeba i právnická,
veřejný opatrovník – obec nebo instituce obcí k tomu zřízená

Byl-li osobě omezené ve svéprávnosti jmenován soudem opatrovník, uloží soud opatrovníkovi, aby podával zprávu o činnosti opatrovníka. Údaje soud přezkoumá.

Ve zprávě o činnosti opatrovník uvede a k tvrzeným

skutečností předloží doklady:

1. přehled o nakládání s majetkem opatrovance

- pravidelné příjmy opatrovance (např. důchod, příspěvek na péči, sociální dávky)

- pravidelné výdaje opatrovance (např. za bydlení, jídlo, léky)

- jeho movitý majetek vyšší hodnoty

- jeho nemovitý majetek (např. dům, zahrada)

- jeho finanční majetek

- mimořádné výdaje za uplynulé období

2. zda je opatrovanec v nějakém zařízení nebo jak a kde bydlí

- doklady: smlouvy o poskytování sociálních služeb, nájemní smlouva, apod.

3. Informace o zdravotním stavu

Zdravotnické právo

Základní povinnosti poskytovatele ZS § 45 ZZS

- poskytovat služby na náležitě odborné úrovni § 4 ZZS (podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů, respektování individuality pacienta s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti)
- poskytovat služby na základě informovaného souhlasu (předem, řádně, o účelu povaze úkonu, o možných rizicích, alternativách, o ceně???) vhodně) VÝJIMKY!!!
- Negativní revers – písemně pokud možno § 34/4
- Povinnost mlčenlivosti §51 ZZS o všech skutečnostech o kterých se dozvěděl v souvislosti s poskytnutím ZS
- Povinnost dodržovat zákon o ochraně osobních údajů (zpracovávat informace pouze v souladu s účelem, ke kterému shromážděny a nezpřístupnit je třetím osobám)

Komu ukázat dokumentaci:

- pacient
- zák. zástupce
- osoby určené pacientem a pěstoun
- osoby blízké zemřelému pacientovi
- a různí zdravotničtí odborníci dle § 65 odst. 2 ZZS

Léčení bez souhlasu

- Nařídí-li tak zákon (karanténa, soudem nařízená léčba)
- Pacient ohrožuje bezprostředně a závažně sebe nebo okolí a jeví známky duševní poruchy nebo je pod vlivem OPL
- Z důvodu krajní nouze

Hospitalizace bez souhlasu

- jen ze zákonem stanovených důvodů, nelze-li zajistit účel mírnějším způsobem
- informovat osoby určené pacientem -> os. blízké -> osoby z pacientovi domácnosti -> Policii ČR
- OZ má jinou úpravu ale jedná se o lex specialis derogat lex generalis

Odovědnost ve zdravotnictví

Trestní

§ 147 – 8

§ 150 – neposkytnutí pomoci

§ 171 – omezování osobní svobody

§ 180/2 – neoprávněné nakládání s os. údaji

Správní

Disciplinární

Občanskoprávní

3 složky: Porušení povinnosti, škoda a příčinná souvislost

Odškodňování:

Ztráta na výdělku při a po pracovní neschopnosti

Bolestné

ZSU

náklady spojené s péčí o zdraví

Trestní právo

Hmotné a Procesní

Hmotné právo řeší obecné otázky, jako trestní odpovědnost, znaky skutkové podstaty trestných činnů, okolnosti vylučující protiprávnost, polehčující a přitěžující okolnostem druhy trestů apod. Ve zvláštní části pak uvádí co jsou trestné činy a jaké je za ně možné uložit tresty.

Procesní právo pak řeší průběh trestního řízení, vyšetřování, vazební stíhání, opravné prostředky příslušnost soudů apod.

Veřejné právo -> vztah obviněný stát (+ adhezní řízení, ve kterém poškozený může požadovat náhradu škody)

Hlavní zásady:

presumpce nevinny, není trestného činu bez zákona a není trestu bez zákona, zákaz retroaktivity, subsidiarita trestní represe

Princip Teritoriality (činy na území ČR) x personality (i češi páchající TČ v zahraničí)

Znaky SP TČ:

Subjekt - ten kdo trestný čin spáchal typicky osoba starší 15 let (speciální subjekt úřední osoba)

Subjektivní stránka - typicky zavinění úmyslné. Stanoví-li tak zákon postačuje nedbalost, naopak vyžaduje-li tak zákon je potřeba prokázat zvlášť zavrženíhodný motiv)

Objekt - hodnota proti které TČ směřuje (život, zdraví...)

Objektivní stránka – jednání následek a příčinná souvislost

Okolnosti vylučující protiprávnost:

- čin plňuje všechny znaky skutkové podstaty TČ, ale díky této okolnosti není trestným činem

- Krajní nouze (je možné uplatnit v případě nebezpečí přímo a bezprostředně hrozícího zájmu chráněnému trestným zákoníkem. Platí zde zásada **subsidiarity** – nebezpečí nelze odvrátit jinak a zásada **proporcionality** – následek nesmí být zřejmě stejně závažný nebo horší než to co hrozí)
- Nutná obrana – nejde o nebezpečí ale bezprostředně hrozící nebo trvající útok (musí jej činit člověk) na zájem chráněný TZ, není zde podmínka subsidiarity, obrana nesmí být zcela zjevně nepřiměřená útoku
- Svolení poškozeného – musí se týkat takového práva, o kterém může disponovat
Lékařský zákrok (lege artis, IS/KN)
- Přípustné riziko

Výčet TČ:

- § 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji (i z nedbalosti pokud údaje získal při výkonu veř. moci nebo porušil státem uloženou povinností)
- § 206 zpronevěra
- podvod pojistný, úvěrový, dotační i pokud použije dotaci/úvěr jinak než v souladu s účelem
- § 222 poškozování/zvýhodnění věřitele
- § 225 porušení povinnosti a pletichy v insolvenčním řízení
- § 240 zkrácení daně
- § 254 Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění „kdo nevede účetní knihy nebo je zkresluje“

Odpovědnost statutárního orgánu

- Kdo přijme fci člena voleného orgánu, zavazuje se, že jí bude vykonávat s nezbytnou loajalitou, znalostmi a pečlivostí
- Statutární orgán je mimo jiné odpovědný za vedení účetní evidence, plnění daňové povinnosti, za to, že jsou ve veřejném rejstříku veškeré údaje vedené správně
- Otázka zda je řádné hospodaření vymáhat dluhy
- Možnost náhrady škody a ručení věřitelům právnické osoby
- Povinnost podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu (v řádu dnů) poté, co se dlužník dozvěděl o úpadku
- Osoba která nepodá včas ins. Návrh, odpovídá za škodu, kterou neplněním své povinnosti způsobila
- Škodou se rozumí rozdíl mezi přihlášenou pohledávkou a tím, co se skutečně vymohlo (liberační důvody)

Pracovní právo

- 3 druhy kontraktů: Prac Smlouva, DPČ, DPP
- DPP: 300 hod v roce
- DPČ: max ½ stanovené prac. doby, posuzuje se za celou dobu max 52 týdnů
- ZL smí vyžadovat jen údaje, které bezprostředně souvisejí s uzavřením prac. Smlouvy (pozor na diskriminace)
- Smlouva: druh práce (převést na jiný druh lze buď po dohodě nebo dle §41, těhotensví, nemoci atd.), místo výkonu práce, den nástupu práce další údaje §37 nemusí být ve smlouvě (druh a místo výkonu práce, týdenní prac. doba a její rozvržení, mzda/plat, výpovědní doba, kolektivní smlouvy)
- Zkuš. Doba 3 měs./6 měs. vedoucí zaměstnanec
- Prac. poměr na dobu určitou – max. 3 roky max 2 opakování

Ukončení prac poměru

- Dohoda, výpověď, okamžité zrušení, zrušení ve zkuš. době, ukončením sjednané doby
- Dohoda pís., není nutné uvádět důvody jinak může být odstupné
- Výpověď – písemná, ZC z jakéhokoli důvodu i bez důvod
- Výpovědní doba stejná pro ZC i ZL min 2 měs.
- **Důvody:** zrušení/přemístění ZL, nadbytečnost, nesplnění předpokladů (zdraví, kvalifikace), soustavné méně závažné porušování povinnosti vyplývající z pr. předpisů (písemné napomenutí v posledních 6 měs.)
- **Zákaz:** prac. neschopnost, uvolnění pro výkon veř. funkce, těhotenství/mateřká/rodičovská (výjimky § 54)
- **Okamžité zrušení:** odsouzení ZC pro úmyslný TČ při plnění prac. povinností k nepodmíněnému trestu na 6 měsíců/rok jakýkoli TČ; porušil-li ZC povinnost vyplývající z právních předpisů zvláště hrubým způsobem
- **Okamžité ZCem:** zdraví/nevyplacení mzdy 15 dnů po splatnosti
- **Odstupné:** Zrušení přemístění a nadbytečnost až 3 platy, úraz a nem. z povolání – 12 násobek

Pracovní doba

- standard 40 hod týdně
- třísměnný provoz 37,5 hod, dvousměnný 38,75 hod

- délka směny nesmí přesáhnout 12 hodin
- **konto prac. doby** § 86 – ZL přiděluje práci podle potřeby, je tam vyrovnávací období 26/52 týdnů (kol. smlouva)
- rozvrh práce u konta nejpozději týden dopředu
- vede se účet prac doby
- minimálně 11 hod odpočinku mezi jednotlivými směny
- minimálně 8 hod ve zdrav., zem., restaur., následující odpočinek pak prodloužen

Přestávky § 92

- nejdéle po 6 hodinách práce min 30 min.
- nepřetržitý odpočinek alespoň 35 hod. v jednom týdnu
- zdrav., zem., rest. min 24 hod

Přesčas § 93

- Měla by být vyjímečná, z vážných provozních důvodů
- Max. 8 hod týdně a 150 ročně (více na základě dohody)
- zdravotnictví vlastní úprava další dohodnuté práce 8 hod týdně

+ BOZP